

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 грудня 2023
р.

м. Івано-Франківськ - 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Конституційне право України
Викладач (-і)	Розвадовський Володимир Іванович, доц., к.ю.н., доц. кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту.
Контактний телефон викладача	Розвадовський Володимир Іванович (0342) 596134
E-mail викладача	rozvadovskivolodimir50@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</p> <p>https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%b7%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81%d1%83/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни Конституційне право України є однойменна галузь права та законодавства, а також практика реалізації відповідних норм різноманітними суб'єктами.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення 2. Загальні засади конституційного та суспільного ладу України 3. Організація державної влади в Україні 4. Конституційно-правові основи територіального устрою України, організації місцевого самоврядування та національної безпеки України <p>Варто відмітити, що після конституційної реформи (2014 рік) в правовій системі України підвищується роль конституційного права. Тому вивчення та засвоєння дисципліни «Конституційне право України» є не від'ємною складовою частиною підготовки майбутніх правознавців. Таке положення впливає з того, що предмет конституційне право України є провідною фундаментальною галуззю в системі національного права України. Ця провідна роль визначається насамперед тим, що Конституція України має найвищу юридичну силу і всі закони та підзаконні акти приймаються на основі Конституції України й повинні відповідати їй. Беззаперечним є той факт, що норми Конституції України є нормами прямої дії. А тому звернення до судових інстанцій за захистом конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Відповідно в цьому відношенні конституційне право України, як навчальний курс є вихідною дисципліною щодо вивчення інших галузей національного права України.</p> <p>Навчальна дисципліна передбачає опанування певним інструментарієм науки конституційного права України, вивчення конкретних державних інститутів та систем права, розкриття основних закономірностей процесу державно-правового розвитку.</p> <p>Варто зазначити, що особлива увага звертається на вивчення основних засад конституційного ладу України, конституційно-правового статусу людини і</p>	

громадянина, а також конституційно-правових основ організації та здійснення державної влади і органів місцевого самоврядування в Україні.

Навчальна дисципліна конституційного права України передбачає модульно-рейтингове навчання. Ця технологія дає змогу сконцентрувати пізнавальну, розвиваючу діяльність студента на певних логічно завершених частинах теоретичних знань і практичних умінь, з урахуванням більшої кількості чинників визначати рівень його успішності.

Відповідно до навчального плану юридичного інституту дисципліна «Конституційне право України» включає лекції, семінарські заняття та самостійну роботу студентів.

Семінарські заняття є однією із найважливіших форм навчально-виховної роботи вони дають можливість студентам значно розширити і поглибити опанування цієї дисципліни шляхом опрацювання додаткової літератури та законодавчих нормативно-правових актів. Отже, семінарські заняття проводяться з метою сприяння ефективному засвоєнню студентами курсу конституційного права України, виробці у студентів вміння користуватися спеціальною юридичною літературою, законами та іншими нормативно-правовими актами, вироблення навичок аналітичного підходу до прийняття рішень з конкретних правових ситуацій, здійснення контролю за рівнем знань студентів.

За таких обставин, звернути увагу на те, що дотримання викладених вище методичних рекомендацій сприятиме набуттю ґрунтовних знань з провідної галузі права «Конституційне право України», розширенню правового світогляду студентів, підвищенню їх професійного рівня.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Конституційне право України» - систематизоване вивчення основних принципів побудови та статус державних органів влади, народовладдя, прав й свобод людини та громадянина, верховенства права, значимість конституційних реформ, реорганізація органів місцевого самоврядування, національної безпеки та оборони. Не менш важливою метою залишається переконання студентів у значимості в нинішніх умовах принципу конституційної демократії, конституційно-правової відповідальності публічних суб'єктів правовідносин в Україні.

Основними цілями вивчення дисципліни «Конституційне право України» є набуття студентами знань та розуміння змісту предмету галузі конституційного права; місця та ролі конституційного права в системі права України; щодо методів Конституційного права України; основних етапів та напрямків новітньої конституційної реформи в Україні; Конституційне закріплення форми Української держави; поняття Конституційно-правової норми; поняття Конституційно-правових відносин; системи нормативних джерел галузі конституційного права України; поняття конституційного ладу; структуру політичної системи України; статусу української мови як державної мови; основ правового статусу людини і громадянина; конституційних прав, свобод людини і громадянина; інституту та форм демократії; конституційної системи органів державної влади України; поняття територіального устрою держави.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел права та результатів наукових досліджень конституційно-правових відносин.

Здатність застосовувати знання щодо аналізу державно-правових явищ і процесів, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними, виявляти їх тенденції, шляхи розвитку.

Знання та розуміння, як правильно викладати свої думки про складні юридичні явища; виявляти тенденції демократичного розвитку держави і права в Україні.

Фахові компетентності:

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття та елементи правового механізму конституційної демократії, верховенства права, людської гідності.

Здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері конституційно-правових відносин.
 Здатність вірно застосовувати норми та принципи Конституційного права при виконанні службових обов'язків; використовувати набуті знання у своїй практичній діяльності; правильно формулювати юридичні поняття і категорії.
 Здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення чинного конституційного законодавства.
 Здатність до консультування з правових питань, зокрема, захисту прав і свобод людини та громадянина, прямої та безпосередньої демократії під час виборчих процесів, децентралізації місцевого самоврядування та інше.
 Здатність приймаючи участь у процесі поширення правових знань (конституційна просвіта) серед населення формувати у громадян повагу до права і закону.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	50
семінарські заняття / практичні / лабораторні	64
самостійна робота	66

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2; 3	081 Право	1; 2	нормативний

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Змістовий модуль 1 «Основні положення»

Тема 1 Теоретичні аспекти конституціоналізму.	2	0	2
Тема 2 Конституційне право України - провідна галузь національного права	2	2	2
Тема 3 Конституційне право як наука і навчальна дисципліна	2	2	2
Тема 4 Джерела конституційного права: поняття ознаки, види.	2	2	2
Тема 5 Конституційно-правові відносини.	2	2	2
Тема 6 Конституційно-правова відповідальність.	2	2	2
Тема 7. Конституція — Основний Закон держави.	2	2	3

Змістовий модуль 2 «Загальні засади конституційного та суспільного ладу України»

Тема 8. Загальні засади конституційного ладу України.	2	2	3
Тема 9. Загальні засади конституційного статусу людини і громадянина.	2	2	3
Тема 10. Громадянство України, правовий статус громадянства.	2	2	3
Тема 11. Правовий статус іноземців, біженців та осіб без громадянства.	2	2	3
Тема 12. Основні права, свободи і обов'язки людини і громадян.	2	2	3
Тема 13. Конституційно-правове регулювання безпосередньої демократії в Україні.	2	2	3
Тема 14. Референдум як форма безпосередньої демократії.	2	2	3

Тема: 15. Правовий статус політичних партій, громадських організацій та конституційні засади громадянського суспільства в Україні.	2	2	3
МОДУЛЬ 2.			
Змістовий модуль 3 «Організація державної влади в Україні»			
Тема 16 Теоретичні основи організації та здійснення державної влади.	2	2	3
Тема 17. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.	2	4	2
Тема 18. Конституційно-правовий статус голови Верховної Ради України.	2	2	2
Тема 19. Правовий статус народного депутата України.	2	2	2
Тема 20. Спеціальні органи парламентського контролю	0	2	2
Тема 21. Конституційно-правовий статус Президента України.	2	2	2
Тема 22. Органи виконавчої влади в Україні.	2	4	2
Тема 23. Конституційний суд України.	2	4	2
Тема 24. Конституційно-правові основи судової влади.	2	4	2
Тема: 25. Прокуратура України.	0	2	2
Змістовий модуль 4 «Конституційно-правові основи територіального устрою України, організації місцевого самоврядування та національної безпеки України»			
Тема 26. Адміністративно-територіальний устрій України.	1	2	2
Тема 27. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні.	2	4	2
Тема 28. Основи національної безпеки та оборони України.	1	2	2
ЗАГ.:	50	64	66
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами 2 модульних контрольних робіт. Робота виконується на передостанньому/останньому семінарському занятті кожного модуля. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 6 балів, 2 коротких запитання нормативного змісту (визначення понять), які оцінюються по 2 бали, практичне/схематичне завдання (8 балів), тестові запитання, які оцінюються по 1 балу. Максимальний бал за контрольну роботу становить 20 балів. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0/</i>		
Семінарські	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3		

заняття	Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Пропонується виконання студентами обов'язкових та додаткових окремих видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* <https://kkmtp.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. К65 посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. — Одеса : Юридична література, 2017 — 256 с.
2. Конституційне право України : навч. посібник [для підгот. до іспиту за кредитно-модульною сист. навчання]. – 2-е вид., перероб. і доп. / В. О. Боняк, В. А. Завгородній, А. В. Самотуга, Л. А. Філяніна. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 293 с.
3. Основи конституційного права України: Навчально-методичний комплекс [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобув. ступ. бакалавра усіх напрямів підготовки денної та заочної форми навчання / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: О.В. Тихонюк. - Електронні текстові дані (1 файл: 882 Кбайт). - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 56 с.
4. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 556 с.
5. Конституційне право України; підручник; за заг. ред. Т. М. Слінько – Харків «Право», 2020. – 592с.

Періодичні видання с безкоштовним доступом до повних текстів

<http://uamedia.visti.net/link/> - українська преса в інтернеті

<http://www.nbuv.gov.ua/portal/per.html> - вибрані газети та Інтернет-видання

<http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського

[http:// www.doaj.org](http://www.doaj.org) / - 2000 загальнодоступних закордонних електронних журналів (включаючи 53 юридичних журнали) Dukeuniversity.

[http:// rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phtml?bibid=AAAAA&colors=1&lang=en&notation=ALL](http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phtml?bibid=AAAAA&colors=1&lang=en&notation=ALL)
- англomовні електронні безкоштовні журнали

<http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/> - електронна бібліотека журналів (Німеччина).

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних розробках:

1. Розвадовський В. І. Конституційне право України: методичні вказівки для семінарських занять (*студентів 1 курсу денної форми навчання*). Івано-Франківськ: навчально-науковий Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. 70 с. URL: <https://kkmtap.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/75/2019/09/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8.docx>

2. Розвадовський В. І. Конституційне право України: методичні вказівки для самостійної роботи (*студентів 2 курсу денної форми навчання*). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2019. 61 с. URL: <https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d1%81%d0%b0%d0%bc-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/>

3. Конституційне право України: матеріали до хрестоматії з дисципліни. - Івано-Франківськ : ПНУ, 2019. - 10 назв с. <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=9631>

Викладач _____ Розвадовський В. І.